

ดอกไม้ใบวรรณคดีไทย ๘

โดย บั๊กกลอน ๕๗ 27

๓๐ ร้อยรู้

สารภีสีสุ่นพิภุลเขต   กระจินเทศกระจุ่มดอกออกไสว
พวกผู้หญิงชิงช่วงดวงดอกไม้   บ้างชิงได้ดอกประดู่ช่อนชูชม

วรรณคดี : พระอภัยมณี

ผู้ประพันธ์ : สุนทรภู่

ช่อนชูชูช่ออรชร   เหมือนเราช่อนเป็นชู้คู่แฉล้ม
ช่อนกลืนส่งกลืนประทีนแกม   เหมือนกลืนแกมโถมยงเมื่อส่งตัว

วรรณคดี : ขุนช้างขุนแผน

ผู้ประพันธ์ : สุนทรภู่

“ซ่อนผู้รู้ซ่อนชก ซ่อนชายรักเรียมจากกวิล
ชายใดในแผ่นดิน คิดเซยน้องต้องเคียงกัน”

วรรณคดี : ภาพยนตร์เรื่อง
พระราชนิพนธ์ : รัชกาลที่ 5

“ซ่อนกลิ่นบ่หมีนสมร จรซ่อนสุคนธ์หาย
กลบกลิ่นกวิลอาย เพราะบ่ชั้นประชันนาง”

วรรณคดี : พระนลคำฉันท์
บทนิพนธ์ : พระองค์เจ้ารัชนีแจ่มจรัส กรมหมื่นพิทยาลากพิทยาลงกรณ์

"ช่อหนูช่ออรชร เหมื่อนเราช่อเป็นช่อคู่แถม
ช่อกลิ้งกลิ้งประทีนแกม เหมื่อนกลิ้งแกมโถมยงเมื่อส่องต้อ"

ดอกช่อกลิ้ง Polianthes tuberosa ช่อสามัญ Tuberosa, Double pearl
ช่อชื่นมิ ช่อช่อหนู ดูขัดเขิน ขอบเหลี่ยม เพลีนพิศชู อยู่เพียงใจ

ไม้ล้มลุก วงศ์ Amaryllidaceae กำเนิดที่ ทวีป อเมริกาใต้
มาตลอด รอยรื่น พื้นถิ่นไทย ทั้งหนองคาย ขอบแกม อดรวาน

บ้างเรียกว่า ดอกดีดา ดอกวงจ๋า ช่อดอกขาว กลิ่นหอมเย็น เฟ้นดูศรี
กลิ่นหอมเจ้า เจ้าอารมณ์ ไฉนยุติ กระตุ้นอารมณ์ โคมศรี ใหมใจ

กลิ่นน้ำมัน หอมระเหย ช่อยเขยจิต ประโลมจิต ปลิดเศร้า ปรี่เปร่า ได้
กระวนกระวาย ใจหดหู่ ภูคินใจ ช่อยฝนคลาย อารมณ์ ยามดมดอม

สรรพคุณ ทางยา รักษากระดูก จัดพันธุ์ อนุกรมกรรม ทำน้ำหอม
กระตุ้นกำหนัด ขัดเคียด เบียดบังอร ตมกลิ้งก่อน นอนหลับง่าย คลายกังวล

สถิตย์พันธ์ ธรรมสถิตย์

ทอมน้ำอันเกล็ดน้ำโรยรินเยดิดท้อ
ยามสลัดร้อร่าจ้องจ้องเห็ด
นอนแฉะน้ำไม่ตึงไหน รื้อเสื้อเพื่อ
โปรดดูเสื้อที่มรดกยกให้นาง

ดอกฟ้าอันเกล็ดน้ำนิยมนำในงานศพ
กราบไหว้วันเบญจพระแวงผู้ซ่อนนาง
ดอกบานต่างล้ำคู่ยอตลอดดวง
กลิ่นหอมต่างอบอวลชวนชื่นดี

มาบัดนี้ที่อันเกล็ดน้ำในทวยาก
งานส่วนมากได้ยกให้ไม้ทลายดี
ดอกไม้เทียมมณีนิยมนวมมาดี
ที่อันเกล็ดน้ำที่ห่างหายไปไหนเลย

ดองพร เดชกุดทอง

ชัอนเกล็ดนัแอย ใยทรามเขย ึ่งตั้งอองชัอน

หรมุภมร ดอมตม ชมกเกล็ดนัหอม

แสนเริ่งร่า มุงุมากา พวองพะยออม

ต่างบิณฑอม ตมกเกล็ดนัแถ่า เิ่งอารมณั

ชัอนเกล็ดนันััน เป็นพันธุัไม ใเบเล็ยงเด็ยง

ก้านใเบเล็ยง กเกล็ดนัคอกยาอ ภาอศออยศม

กเกล็ดนัคอกหอม ไม้ลับสน คนชัันชอม

มกนัอยม บุกาพระ ชัอระใ

ชัอนเกล็ดนันี้ มีอิกชัอ ือชัอนชัอ

ครอญคิตตุ ะอเอชัอ ใชัอนไหน

กเกล็ดนัของอ่า หอมจรง พุง ใโกอ

แถอไอน ะชัอนได้ ให้มีนง

ะชัอนชัอ ือชัอนไคร ใยตั้งอองชัอน

แมงงามงอน ชัอนทำไม ให้ไทรทออง

ตั้งทนัาศพ ปรระดับเมรุ เิ่งนแถอปลอง

ใจมนัคอง ตั้งตองได้ ไม้ชัอนไคร

ศิวัณนั ุอรรณ

ขอกราบเรียนคุณพี่ ๑๑๑ มา ณ โอกาสนี้
ขอขอบพระคุณ คุณพี่ ให้แก่อิสร
โอบกอดน้อง กอดแม่ กอดพ่อ บรรเทาพิษ
ที่เกาะติด ในใจ ให้คลายคลาย

ขอกราบนำ นมถวาย บูชาพระ
ขอขอบพระคุณ กำจัด กิเลสร้าย
สกัดน้ำหอม ดมดอม ความเครียดคลาย
สงบสบาย โล่งใจ ให้ผ่อนคลาย

อันความดีของมนุษย์ สุตประหลาด เจ้าผู้ขาดขาดคน ไร้ประสงค์
ทาน้ำมา ประดับบ้าน ไม่เคยแห้ง ไปถึงคงหลง ใจเพียง เมื่อบลดปลง

ปลุกเพื่อหาย ขยายงาน ธุรกิจ ขุนเศรษฐิกิจ ให้เพื่อ ไร้สิ่งดำรง
คือธรรมไพโร คลายกระดูก อังเสบลง ทั่ว๑๑๑ ขอกราบเรียน ๑๑๑

กุศล คำเพราะ

เหตุไฉนจึงได้ชื่อว่าช่อนกสิ้น ทอมรณรินสุดที่งตรึงใจฉัน
ช่อนกสิ้นเอาไว้มันไหนกัน ที่ทอมมันก็รักสิ้นแถมช่อนแพ้อครณญ

ดอกไม้ทอมมันดอมดมดมไปทั่ว ที่คนรักก็เพราะชื่อพากำสรด
บ้างก็ว่าช่อนผู้ดีไม่ใคร อชากช่อนแปดี่ยงชื่อใหม่ให้ดังงาม

ดอกเจ้าเด่นชูช่อพราวขาวสะอาด สวยปานวาดพาให้ใจงามหอม
ดูเทพสง่างามสุดบรรคั้นฟ้าคราม แล้วไฉนมาจึงไม่เพราะเหมาะกับดัด

แม่เคยปลูกช่อนกสิ้นไว้ให้ไหว้พระ ดอกสวยสะพรั่งงามแม้ยามดัด
แถบบ้านฉันก็ปลูกไว้ทุกสี่นครวัด รักนอมทั่วขอบเขตช่อนสุดใจ

๑ ไร่รัตน์ ภาสกรานนท์

ดอกอะไร หอมชื่น กรุ่นกลิ่นเกษ

พาเกษ เศร้าหมอง ชวนเร่ให้

ดอกช่อนกลิ่น หรือช่อนชู้ ดูกระไร

กลิ่นหอมไกล บิดสีธงฟ้า ที่ทำมา

เขาจึงให้ กลิ่นเองเจ้า ในงานศพ

เอาไว้มอบ กลิ่นไม้พื้ง บรรณ

ได้กลิ่นแล้ว ชวนให้ มินินมา

เจ้าช่างน่า รักน่าชัง ช่างกระไร

เขาสกัด เอาน้ำมัน เจ้ามาใช้

ช่วยทำให้ สดชื่น รื่นไฉน

อดอึ้งเสบ จิตปลอดโปร่ง ไส้หัวใจ

เจ้าช่วยให้ แสงชื่น ระรินเลย

สมัยก่อน คนนำ มาไหว้พระ

ก็คงจะ หอมช่อน ช่อนกลิ่นด้วย

แต่มาตั้ง เป็นช่อนชู้ กระไรเลย

เจ้าไม่เคย ได้ดูพรรณ ่ออระอา

เขาช่อนรัก หรือช่อนชู้ อยู่ที่ไหน

คนกระไร ที่เคยเพลีน เมินเจ้าหนา

เจ้าช่อนกลิ่น ช่างอภัพ อับชะตา

ถึงเวลา หนีไม่พ้น ลี้กคนเลย

ศกุนตลา ณ หนองคาย

ดอกรับอันภักดีดอกรับที่เห็นนัย
ที่มีภักดีอันมาดลอบอบ๑๑๑

เพราะใช้ปากหน้าคพกดบภักดีเทอน
ดับแล้วดอกรับให้สดชื่นรื่นเอารมณ

ดอกรับเป็นเด็กเล็กนิดคิดไม่ถึง
หากได้ภักดีอันภักดีนิรันดร์

ผู้ใหญ่จึงทอดอกให้ไม่เหมาะสม
นั่นคือภักดีอันธีระทมตรมตรอมใจ

ดอกรับอันภักดีอันภักดีดอกรับ
ภักดีหมอลานเพิ่มพลังก้องวานไกล

ช่อดอกยาวหอมฉุนละมุนใส
แลให้ในฤดูศรัทกรรมทำน้ำหอม

ดอกรับอันภักดีประทีปใจให้คลายเครียด
กระปรี้กระเปร่าใจเย็นเป็นดั่งขอม

เอารมณละเมียดทวีตหวานน่าดม
และช่อดอกอันสดใจหายก้อง๑๑

ดอกรับอันภักดีหรือช่อดอกอัน
ที่ใดอันจะได้ไม่อัน

ช่อดอกดีกว่านี้แม้แห่งหน
อยากให้คนเบียดเบียนใหม่จะได้งาม

เพราะเจ้านั้นเป็นดอกรับไม่สดชื่นงามยิ่ง
ดอกรับเจ้านั้นเมองอย่างใดก็ได้ความ

ช่อดอกจริงยิ่งดอกรับใดไม่เกรงงาม
ดอกรับดีงามงามงามรวมตา

อาณนทร์ ศรีวิสูตร

ดอกช่อหนักขึ้นให้ถวิลกลิ่นเจ้าหนัก

ผู้คนมักสุดดมดมพัดพา

ฝูงแมลงบินเวียนร่อนไปมา

เล่ามอของหาช่อหนัก กลิ่นหอมไกล

ช่อช่อหนักขึ้นสตรีมีความหมาย

คงช่ออายหนุ่มนวลช่อช่อใหญ่โต

ช่อช่อความเก๋งกड़ाปัญญาใด

หากได้เข้าใกล้จะทัก รักช่อหนักขึ้น

อรุณศรี ศรีพุ่ม

งามมาลีชูช่อลอลองขาด   รูปดอกขาดโดยงามยามเมื่อเห็น
 สยดมพัดพลัดผ่านก้านไหวเอน   เหมื่อนหนึ่งเสน่ห์แฉฉ่องประคองงาม

แม้อยู่ไกล ได้กลิ่นระรินหอม   ภูจึงดอมเคล้ำคู่ได้คู่สม
 เจ้าช่อนกกลิ่นหอบลี้หนีอารมณ์   แต่ไม่สมจินตนาหน้าเศร้าใจ

ดอกช่อนกกลิ่นระรินช่อนกหอม   ได้ดมดอมกลิ่นเจ้าเสน่ห์หลงไหว
 จะหลบลี้หนีร้างจางจางใจ   หรือจะให้อิงแอบแนบอุรา

ดอกช่อนกกลิ่นแฉฉ่องนวลช่อนชู   ประโยชน์คู่มากล้ำภักดิ์นทา
 กลิ่นหอมระรินชื่นล้ำรำพรรณนา   ช่วยภาพพาสิตใจให้เยือกเย็น

บุษบกพระประดับไว้ให้สวยสด   งามหมดจดขาดไร้เมื่อยามเห็น
 เปรียบสาดงามเพียบพร้อมนอบน้อมเป็น   ความดีเห็นเหมื่อนช่อนกกลิ่นหอมรินโรย

อัษฎสิทธิ์ ณ เดียงใหม่

แปดงอนกตัญญูไม่ถูกใจด้วยประสม   ทอมทอนลมชูช่อสีแสดกตัญญู

สีชาวนวลฉายแสงส้มงามแฉ่งตา   เด็กเด็กพากันรดน้ำชุ่มทุกเขิน

แม้นิยมไว้ใช้ในเงาหศพ   อาจเพื่อกลบหรือแต่งงามยามได้เห็น

แต่ช่อกตัญญูชูประเด็น   อาจมาเป็นบริศนภให้ทำทวย

โบราณจึงไม่ปลูกไว้อยู่ในบ้าน   อาจคำขานด้วยช่อสีคความหมาย
หรือจะเป็นภพนิยามของความตาย   น้ำเสียตายความหอมช่อสีอมไกล

ทวยช่อกตัญญูแห่งพิศพินิจดู   ช่อกตัญญูอยู่เหนือหล่งคงมิได้
เป็นความระลึกถึงซึ่งห้วงใย   แอบเก็บแฉบสนิทในใจงดงาม

ช่อสีรัตน์   ช่อสีดี

วางแกล้งนวดอกช่อหนักสิ้นบุญภพระ มีอันทระแต่่งจิตแค้นแค้นได้
ตัดยลิตตะภาอนมุ้งหน้าใน หนทางใจวิริยะรู้เท่าทัน

พิชารณภกายเรากี่เท่านี้ เมื่อยปอดมีเวทนาพาเบลิ้นพัน
ไม่เที่ยงแท้เลยสุขทุกข์สารพัน ตรองภาตุนันต์จิตรับรู้อยู่ในธรรม

ดอกช่อหนักสิ้นช่ออันดีธรรมงามล้ำเหลืออ ทุกข์สุขได้๑๑วิชชาอย่าถลำ
ค้นให้รู้หา ให้พบประสพธรรม ช่อหนักสิ้นนภาใต้๑๑แต่่งใจ ให้ธรรมครอง

รัตนภรณ์ ทิพสี๑๗

